

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2023

**ΣΧΟΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

Ρωσική εξωτερική πολιτική, ασφάλεια & ελληνορωσικές
σχέσεις μετά την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Δ. ΓΡΑΒΑΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2023

**ΣΧΟΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

**Ρωσική εξωτερική πολιτική, ασφάλεια & ελληνορωσικές σχέσεις
μετά την διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης**

**Διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση εξ
αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στις Διεθνείς
Σχέσεις, Ασφάλεια και Στρατηγική στο Πανεπιστήμιο
Νεάπολις**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Δ. ΓΡΑΒΑΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2023

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Κωνσταντίνος Γράβας 2022

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της διατριβής από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1	9
Εισαγωγή.....	9
Κεφάλαιο 2	11
Βιβλιογραφική επισκόπηση.....	11
Κεφάλαιο 3	12
Μεθοδολογία έρευνας	12
Κεφάλαιο 4	13
Ιστορικό υπόβαθρο Ελλάδας –Ρωσίας.....	13
4.1 Δεσμοί ένωσης των δύο λαών.....	13
4.2 Η γένεση του ελληνικού κράτους	13
4.3 Ελλάδα και Σχέσεις επί Σοβιετικής Ένωσης.....	15
Κεφάλαιο 5	17
Η Ρωσική εξωτερική πολιτική και ασφάλεια.....	17
5.1. Σοβιετική εποχή.....	17
5.2.1 Η Ρωσική Ομοσπονδία και αναμόρφωση 1991.....	18
5.2.2 Εποχή Πούτιν 1999.....	19
5.3 Στρατηγική διαμόρφωση νέας πολιτικής.....	21
5.3.1 Ομάδα λήψης αποφάσεων Siloviki.....	22
5.4 Πολιτική ιδεολογία.....	23
5.5 Εξωτερική πολιτική	24
5.6 Στρατηγική & Άμυνα	26
Κεφάλαιο 6	28
6. Οι ελληνορωσικές σχέσεις : 1991 -1999.....	28
6.1. Οι διμερείς πολιτικές σχέσεις	28
6.1.1 Περιεχόμενο συμφωνιών.....	30
6.2. Οι διμερείς οικονομικές σχέσεις.....	32
6.2.1 Συμφωνία αγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη	33
6.3.Στρατιωτική συνεργασία Ελλάδας-Ρωσίας.....	34
Κεφάλαιο 7	36
7. Οι ελληνορωσικές σχέσεις : 2000-2010.....	36
7.1. Οι διμερείς πολιτικές σχέσεις.....	37
7.2. Οι διμερείς οικονομικές σχέσεις.....	37
7.2.1 Εμπόριο	39
7.3 Ενέργεια.....	43
7.3.1 Αγωγός Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη.....	43
7.3.2 Αγωγός φυσικού αερίου South Stream.....	45

Κεφάλαιο 8	47
8.Οι ελληνορωσικές σχέσεις 2010-2020.....	47
8.1 Οι διμερείς πολιτικές σχέσεις.....	47
8.1.1. Διατάραξη ελληνορωσικών σχέσεων.....	49
8.2. Οι διμερείς οικονομικές σχέσεις.....	50
8.2.1 Εμπόριο.....	51
8.2.2 Επενδύσεις	56
8.2.3 Τουρισμός	57
8.3. Πόλεμος στην Ουκρανία και Ελληνορωσικές σχέσεις.....	59
Συμπεράσματα.....	61
Βιβλιογραφία.....	64
Παραρτήματα.....	72

Ονοματεπώνυμο Φοιτητή/Φοιτήτριας: Κωνσταντίνος Γράβας

Τίτλος *Μεταπτυχιακής Διατριβής Ρωσική εξωτερική πολιτική ,ασφάλεια&ελληνορωσικές σχέσεις
μετά την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης*

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις 9 Φεβρουαρίου από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπωνΧαράλαμπος Τσαρδανίδης

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής:Μάριος Ευθυμιόπουλος

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής:Σταύρος Χριστοδούλου

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία ολοκληρωθεί χάρη στην αμέριστη στήριξη και βοήθεια όλων των μελών της οικογένειάς μου, τα οποία αδιάλειπτα και με υπομονή βοηθούσαν και στήριζαν με κατανόηση την προσπάθεια συγγραφής και ολοκλήρωσης της διπλωματικής εργασίας .

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή Χαράλαμπο Τσαρδανίδη για την αμέριστη στήριξη και μεθοδικότητα που μου προσέφερε για να επιτευχθεί η συγγραφή, καθώς και την υπομονή και κατανόηση που τον διέκρινε σε προσωπικά ή αλλά προβλήματα που υπήρξαν για την ολοκλήρωση της εργασίας παραμένοντας διαθέσιμος στην επίλυση τους ακόμα και σε ώρες προσωπικές εκτός προγράμματος.

Περίληψη

Το θέμα μελέτης της παρούσας διπλωματικής εργασίας προσπαθεί να αναλύσει την σύγχρονη ρωσική εξωτερική πολιτική μετά την πτώση την Σοβιετικής Ένωσης και πώς αυτή διαμορφώθηκε τις τελευταίες τρεις δεκαετίες.

Σε δεύτερο στάδιο, η διπλωματική εργασία μελετά και αναλύει τις ελληνορωσικές διπλωματικές, πολιτικές και οικονομικές σχέσεις και πώς αυτές εξελίχθηκαν τις τελευταίες τρεις δεκαετίες εστιάζοντας μετά τον σχηματισμό της Ρωσικής Ομοσπονδίας έως το 2022 και την Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και τις επιπτώσεις της.

Η ανάλυση εστιάζει στα κυρίως θέματα διμερούς αμοιβαίου ενδιαφέροντος αποφεύγοντας τις λεπτομέρειες σε πιο ειδικές κατηγορίες ειδικού ενδιαφέροντος. Ακόμα, η παρούσα εργασία μελετά ανά δεκαετία, την εξέλιξη και την κύρια πρακτική εστίασης της εξωτερικής πολιτικής και επιρροής της Ρωσικής Ομοσπονδίας σε σχέση με την Ελλάδα, την Ανατολική Μεσόγειο και πώς αυτή εξελίχθηκε, διαμορφώθηκε και μεταβλήθηκε μέσα από τις προκλήσεις και τις απειλές που αντιμετώπισε στους γεωπολιτικούς κινδύνους και στα συμφέροντα της στην περιοχή.

Λέξεις κλειδιά: Ρωσική ομοσπονδία, ελληνορωσικές σχέσεις ,εξωτερική πολιτική, ασφάλεια ,Ανατολική Μεσόγειος

Abstract

The subject of study of the present thesis attempts to analyze modern Russian Foreign Policy as well as the way it has been transformed and changed in a three-decade course.

In a second stage, this thesis studies and analyzes Greek-Russian diplomatic, political, and economic relations and the way they have evolved during the last three decades focusing on the era after the formation of the Russian Federation up to 2022.

This analysis focuses on the major subjects of mutual interest avoiding the details in more specific categories of particular importance. Furthermore, the present thesis studies, per decade, the evolution and the main focus practice of the Foreign Policy and influence of the Russian Federation compared with Greece, East Mediterranean Sea, as well as the way it has evolved, shaped and transformed through the challenges and threats which it has confronted in the geopolitical risks and regional interests.

Keywords: Russian Federation, Greek-Russian relations, Foreign Policy, Security, Eastern Mediterranean